

KATALOGLAMA POLİTİKASI OLUŞTURMA ve RDA'YA GEÇİŞ SÜRECİ: ATILIM ÜNİVERSİTESİ KADRIYE ZAIM KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ

PREPARING A CATALOGING POLICY AND TRANSITION TO RDA: ATILIM UNIVERSITY KADRIYE ZAIM LIBRARY

Aysel Şenoğlu, Kütüphaneci, Atılım Üniversitesi, Ankara, (aysel.senoglu@atilim.edu.tr)

Emre Hasan Akbayrak, Kütüphane Direktörü, Atılım Üniversitesi, Ankara,
(emre.akbayrak@atilim.edu.tr)

ÖZ

Günümüzde hızlı ve kolay bir şekilde ulaşılabilen “Büyük Veri” (Big Data) ile güvenilir ve uygun olan “Akıllı Veri” (Smart Data) eşit kavramlar değildirler. Kayıtlı bilgiye Web üzerinden ve arama motorları vb. aracılığı ile erişim sağlanabilmeli, semantik Web ile ise bilgi kaynağının hangi bilgi merkezinde olduğu ve nasıl ulaşılabileceği belirlenebilmelidir. Bunun gerçekleşebilmesi için tüm bilgi kaynaklarının uluslararası standartlara göre kayıt altına alınması ve her bilgi merkezinin ve yayıncıların MARC, Dublin Core, UniMarc, vb. uyumlu sistemler kullanmaları gerekmektedir.

Kütüphaneler için OPAC, kullanıcıları ile buluşma noktasıdır. Önceleri kart kataloglar sınırlı bir alan sağladıkları için sadece temel bibliyografik bilgilerden oluşan kataloglamalar yapılabiliyordu. Daha sonra Web ortamında AACR2 standartlarına göre kapsamlı kataloglar yapılmaya başlandı. Fakat bu kataloglar da online olmalarına rağmen kullanıcıyı sınırlamaktaydı. Günümüzde RDA standartlarına göre yapılmamış bibliyografik kayıtlar, eksik ve kart kataloglarda olduğu gibi sınırlandırılmış olarak nitelendirilebilir. RDA ise günümüz koşullarında bu sınırlamaları kaldırarak daha ayrıntılı ve birbiriyle bağlantılı bilgi kaynaklarının kullanıcıya en doğru şekilde sunulmasına olanak sağlamaktadır.

Bilindiği üzere AACR2 standartlarına uygun kataloglamadan RDA'ya geçişlerde dünyada olduğu gibi ülkemizde de sorunlar yaşanmaktadır. FRBR ve FRAD ilkeleri ile kataloglamacılara çeşitli sorumluluklar yüklenmekte ve oldukça detaylı girişler yapılması gerekmektedir. Bu süreç; zaman alıcı, uğraştırıcı ve olumlu sonuçlar alınmasının uzun sürdüğü bir süreçtir. Kataloglamacılar kendilerini sürekli geliştirmeli, teknolojik yeniliklere ayak uydurmalı, gerekli kurum/kuruluşlarla iş birliği içinde olmalı, bilgi kaynakları arasında gerekli bağlantıları kurabilmesi için ilgi alanında uzmanlaşmaya çalışmalıdır. Sürekli değişen ve gelişen bir sistem söz konusu olduğundan, kurum içi ve kurumlar arası personel eğitimleri oldukça önemlidir. Yapılan mesleki toplantılara katılım, konuyla ilgili yayınların takibi, kişisel çalışmalar, derneklere ve bağlantılı blog, web sitesi, vb. üyelikler sürekli eğitimin sağlanabilmesi için son derece önemlidir.

Bu çalışma ile Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Kataloglama ve Sınıflama Birimi'nce RDA standartlarına uygun kataloglama politikası oluşturulması, teknik altyapının hazırlanması, bibliyografik kayıtların oluşturulması, var olan kayıtların yine bu standartlara göre güncellenmesi ve iyileştirilmesi sürecinde nasıl bir yol izlendiğine ilişkin bilgiler ortaya konulmakta ve süreç boyunca yaşananlar belirtilerek diğer kütüphane ve bilgi merkezleri ile paylaşımında bulunulması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: RDA, Kataloglama, Kataloglama standartları, Kataloglama hizmetleri, Bilgi kaynakları, Kataloglama politikası, Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi.

ABSTRACT

Today, "Big Data", which can be reached quickly and easily, and "Smart Data", which is reliable and convenient, are not equal concepts. Registered information should be available via the Web and search engines. With the Semantic Web, it should be possible to determine in which information center and how it can be accessed and used. In order for this to happen, all information sources must be registered according to international standards. Each information center and also publishers should use compatible systems as MARC, Dublin Core, UniMarc, etc.

For libraries, OPAC is the meeting point with users. Previously, card catalogs provided limited space. For this reason only basic bibliographic information could be cataloged. Comprehensive catalogs on the web started to comply with AACR2 standards. But these catalogs were limiting the user even though they were online. Catalogs

that are not based on RDA standards may be considered limited, such as in card catalogs. On the other hand RDA removes these limitations in today's conditions, allowing more detailed and interrelated information sources to be presented to the user.

As is known, there are problems all over the world in transition to the RDA. With the FRBR and FRAD principles, catalogers are required to carry out a variety of responsibilities and make very detailed entries. This process is time consuming and challenging. Also it is a long process of getting positive results. Catalogers must continuously develop themselves, work with technological innovations, work in partnership with the necessary institutions / organizations, and specialize in the field of interest in order to establish the necessary links between information sources. Institutional and inter-institutional staff training is very important. Attendance at professional meetings, follow-up of related publications, personal work, membership to the associations and related blogs and websites are crucial to ensure continuing education.

In this study, Atılım University's Kadriye Zaim Library Cataloging and Classification Unit provides information on how to create a cataloging policy in line with RDA standards, preparation of technical infrastructure, creation of bibliographic records, updating of existing records according to these standards, and how to improve the process. It is aimed to be shared the process with other libraries and information centers.

Keywords: RDA, Cataloging, Cataloging standards, Cataloging services, Information resources, Cataloging policy, Atılım University.

GİRİŞ

Geleneksel veri işleme araçlarıyla veriyi yönetme ve analiz etme kabiliyetini aşan çok büyük veri setleri “Büyük Veri” (Big Data) olarak tanımlanmaktadır (Ohlhorst, 2013). Büyük veriler, veri odaklı işlerde karar verme mekanizmasının teknolojik temeli iken, “Akıllı Veri” (Smart Data) farklı veri kaynaklarını semantik olarak derlemek, işlemek, manipüle etmek, ilişkilendirmek ve analiz etmek için organize bir yöntemdir (Duong, Nguyen ve Jo, 2017).

Bu tanımlardan yola çıktığımızda günümüzde hızlı ve kolay bir şekilde ulaşılabilen “Büyük Veri” ile güvenilir ve uygun olan “Akıllı Veri” eşit kavramlar değildir. Kayıtlı bilgiye Web üzerinden ve arama motorları vb. aracılığı ile erişim sağlanabilmelidir. Akıllı veri sayesinde semantik Webe giriş sağlanmaktadır. Semantik Web ile de bilgi kaynağının hangi bilgi merkezinde olduğu ve nasıl ulaşılabileceği belirlenebilmelidir. Bunun gerçekleşebilmesi için tüm bilgi kaynaklarının uluslararası standartlara göre kayıt altına alınması ve her bilgi merkezinin ve yayıncıların MARC, Dublin Core, UniMarc, vb. uyumlu sistemler kullanmaları gerekmektedir. Fakat kullanım sırasında oluşabilecek farklı uygulamaları en aza indirebilmek için belirli bir yol izlenmeli ve var olan standartlara olabildiğince uyulmalıdır. Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Yönetimi ile Kataloqlama ve Sınıflama Birimi bu konuda özverili bir çalışma yaparak bir kataloqlama politikası oluşturmaya karar vermiştir. Bu çalışmada politika oluşturma ve kataloqlamada standartları ve yenilikleri yakalama çabasında yaşananlar adım adım aktarılmaktadır.

NEDEN İZLENECEK BİR POLİTİKA OLUŞTURULMALI?

Bilindiği gibi siyaset anlamından farklı olarak politika, bir iş sürecinde hareket planının ve izlenecek yolun/yolların belirlenebilmesini sağlamaktır. Politika oluşturma amaç ve faydaları sıralanacak olursa;

-*Farkında olmak*: Çevrede olanlara ve günlük olaylara eleştirel bir gözle bakabilmeyi ve odaklanabilmeyi sağlar.

-*Bilinçli yaklaşmak*: Bilinçsizce ve önemsemeden yapılan işler standartların çok uzağında kalabilir. Farkındalık algısından sonra fayda sağlamak amacıyla olay ya da olgu üzerinde bir analiz yapılmalıdır.

-*Planlamak*: Politika oluşturmada en önemli amaç planlı ve düzenli bir iş süreci hazırlamak ve bunu sürdürebilmektir.

- *Gelişmeleri ve gerekliliklerini yansıtmak*: Standartlar belirlenirken ya da bir değişim söz konusu olduğunda gelişmeleri ve bu gelişmelerin olumlu/olumsuz getirilerini göz önünde bulundurmak gerekir.

- *Organize etmek*: Yapılacak işlerin tanımlanması, verilecek yetkilerin belirlenmesi, bilgi, yetenek ve becerilerine göre yetkin kişilerin seçilmesi için gereklidir.

- *Hiyerarşi ve düzeni sağlamak*: Hiyerarşi kolay yönetimi, koordineli çalışmayı ve hızlı ilerlemeyi, bu durum da doğal olarak düzeni sağlamaktadır.

- *Uzlaşmak/Fikir birliği sağlamak*: Belirli bir konuda fikir birliği sağlandığında ve herkes tarafından benimsendiğinde sorunların çözülmesi daha hızlı ve kolay olacağından, politika oluşturulurken ilgili ve yetkili kişilerin görüşlerinin alınması önemlidir.

- *Rehberlik etmek*: Politika ile izlenecek yol/yollar belirlenip bir başvuru kılavuzu oluşturulmalıdır.

- *Yöntem, araç ve biçimleri belirlemek*: Yapılacak işlerin hangi normlara dayandırılacağı, ne gibi araçlar ve sistemler kullanılacağı belirlenmelidir.

- *Yönetmek*: Yönetim süreci karmaşık ve riskli bir süreç olarak bilindiği için oluşturulacak kapsamlı bir yönetim politikası iş yükünü hafifletmede yardımcıdır.

- *Karar vermek*: Seçenekler arasından uygun ve uygulanabilir olanı seçerek sonuca ulaşılması sürecidir. Politika oluşturulurken olumlu sonuçlara ulaşmak için bu seçenekler iyi değerlendirilmelidir.

- *Karşılaştırmak*: Faydalı sonuçlara ulaşmak için eski-yeni uygulamalar ve olumlu-olumsuz çıktılar üzerinden karşılaştırma yapılmalıdır.

- *Kontrol etmek*: Yenilenen, gelişen, değişen sistem ve standartlar düşünüldüğünde geriye dönük bir kontrol mekanizması politikanın sağladığı faydalar arasındadır.

- *Yenilemek*: Sürekli gelişen teknoloji ve buna paralel olarak yenilenen sistem ve standartların takibini belirlenmiş ve kabul görmüş (tercihen yazılı) bir politika üzerinden yapmak çağa ayak uydurma açısından önemlidir.

NEDEN BİR KATALOGLAMA POLİTİKASI OLUŞTURULMASI GEREKİYORDU?

Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Kataloglama ve Sınıflama Birimi'nde gözlemlenen ve deneyimlenen süreç üzerine daha önce yapılan uygulamaların yetersizliği göze çapmaktaydı. Dünyada ve yurt çapında kabul görmüş ve kullanılmakta olan standartlar bilinmesine rağmen uygulamada standart sağlanamıyordu. Birim'de bilgili ve deneyimli personel eksikliği mevcuttu. Referans kütüphanecileri çalışma salonlarında birbirlerinden ayrı alanlarda kataloglama yapıyorlardı ve bu durum iletişim eksikliğine ve aynı kaynak için farklı kayıtların ortaya çıkmasına neden olmaktaydı. Eksik/Yanlış kataloglama yapılması Kütüphanede raf düzenini etkiliyor, hatta var olan bilgi kaynaklarının OPAC'ta görüntülenememesine bile yol açabiliyordu. Kullanıcılar açısından önemli bir sorun olan bu durum Kütüphaneye olan güveni olumsuz yönde etkileyebiliyordu. Yapılan hataları farketmek ve düzeltmek yeni bir iş yüküyle birlikte zaman kaybına neden olmaktaydı. Tüm bu olumsuzluklar göz önüne alındığında Kütüphane Yönetiminin de desteği ile yeni ve kapsamlı bir çalışmayla kataloglama politikası oluşturulmasına karar verildi.

POLİTİKA OLUŞTURULURKEN NELER YAPILDI?

Öncelikle Kütüphane Yönetiminin desteği ile Kataloglama ve Sınıflama Birimi yeniden yapılandırıldı, uygun ve yetkin personel belirlenerek personel sayısı artırıldı. Personelin sorumlulukları belirlendi. Önceki uygulamalar gözden geçirildi, eksikler ve gereksinimler belirlenmeye çalışıldı ve gereksinimler doğrultusunda literatür taraması yapıldı. Çeşitli kurum ve üniversite kütüphanelerinin bu konuda yapmış olduğu çalışmalar ve online katalog kayıtları ve toplu kataloglarda yer alan farklı uygulamalar incelendi. İlgili personelin ANKOS ve ÜNAK tarafından düzenlenen mesleki eğitimlere katılması sağlandı. Kullanılan sistem üzerinde ayrıntılı çalışmalar ve düzenlemeler yapılarak, teknik altyapı için gerekli üyelikler (Classification Web, çeşitli bloglar vb.) gerçekleştirildi. Hizmet içi eğitimler düzenlenerek personel bilgilendirildi. Tüm bu süreçte deneyimli meslektaşlardan destek alındı ve bilgi alışverişinde bulunuldu. Çalışmalar sonucunda ortaya çıkan politika taslağı ile çeşitli uygulamalar gerçekleştirildi ve bu uygulamalar sonucunda ortaya çıkan katalog kayıtları geçmişteki kayıtlarla karşılaştırıldığında tatmin edici sonuçlar alınıp alınmadığı tartışıldı. Geçiş sürecinde başlangıçta zorluklar yaşanmasına rağmen bu yöntemin uygulanabilir ve sağlıklı sonuçlar elde edilmeye uygun olduğu gözlemlendi.

POLİTİKA HAZIRLANDIKTAN SONRA NELER YAŞANDI?

İş bölümünün gerçekleşmesinin, sürecin belirlenmesinin ve politikanın oluşturulmasının ardından kataloglamanın neye göre ve nasıl yapılacağı netleşti. Takılınan noktalarda ilk başvuru kaynağı olan politika sayesinde gözle görülür bir tek biçimlilik ve düzen sağlandı. İlk etapta RDA standartlarını içermeyen politika tekrar ele alındığında geliştirilmesi ve RDA'ya uyumlu hale getirilmesi kolaylaştı, bu sayede personelin aşamalı olarak eğitimi kolaylaştı. Ayrıca Kütüphane'de staj eğitimini gerçekleştiren BBY bölüm öğrencilerine verilen eğitim de kolaylaştı. Hazırlanan Politikada karşılaşılan farklı uygulamalar ve durumlar eklenerek ya da örneklendirilerek sürekli bir güncelleme

sağlanması mümkün oldu. Bu şekilde elde edilen bilgi birikiminin ve deneyimlerin diğer çalışma arkadaşlarına ve meslektaşlara aktarılması kolaylaştı. İlerleyen dönemde Üniversite Yönetimi tarafından belirlenmesi istenen iş süreçlerinin oluşturulmasında ve bu süreçlerin yönetilmesi konusunda oluşturulmuş olan Politikadan faydalanıldı. Tüm bu çıktılar eski uygulamaların yetersizliğinin bir kez daha gözler önüne serilmesini sağladı.

RDA'YA GEÇİŞ SEBEPLERİ

Kütüphaneler için OPAC, kullanıcıları ile buluşma noktasıdır. Önceleri kart kataloglar sınırlı bir alan sağladıkları için sadece temel bibliyografik bilgilerden oluşan kataloglamalar yapılabiliyordu. Daha sonra Web ortamında AACR2 standartlarına göre kapsamlı kataloglar yapılmaya başlandı. Fakat bu kataloglar da online olmalarına rağmen kullanıcıyı sınırlamaktaydı (Atılğan, 2007, s. 25-29). Günümüzde RDA standartlarına göre yapılmamış bibliyografik kayıtlar, eksik ve kart kataloglarda olduğu gibi sınırlandırılmış olarak nitelendirilebilir. RDA ise günümüz koşullarında bu sınırlamaları kaldırarak daha ayrıntılı ve birbiriyle bağlantılı bilgi kaynaklarının kullanıcıya en doğru şekilde sunulmasına olanak sağlamaktadır. RDA'ya geçiş nedenlerini kısaca maddelemek gerekirse;

- Kullanıcıların aradıkları bilgiye daha kolay erişmelerini sağlamak
- Kütüphane koleksiyonlarını daha anlaşılır ve ayrıntılı bir şekilde kullanıcılara sunmak
- Bilgiye her açıdan erişim sağlamak
- Bibliyografik kayıtları kullanıcılar için anlaşılabilir kılmak
- Kütüphane koleksiyonlarını standartlara göre düzenlemek, yerleştirmek ve tek biçimliliği sağlamak
- RDA'nın şu ana kadarki tüm kavramsal modelleri ve standartları kapsıyor olması
- Web ortamındaki bilgiyi düzenlemek ve bilgi transferini kolaylaştırarak oluşabilecek kayıpları en aza indirmek
- Otorite listelerinin oluşturulması
- Konu başlıkları verilirken tutarlılık sağlanabilmesi
- Geçmişten ders alıp dünya standartlarını takip etmek ve geleceğe yatırım yapmak
- Mesleki etik ilkeleri göz önüne alındığında hizmet kalitesini arttırmak
- Mesleki tatmin

GEÇİŞ SÜRECİNDE YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR

Bilindiği üzere AACR2 standartlarına uygun kataloglamadan RDA'ya geçişlerde dünyada olduğu gibi ülkemizde de sorunlar yaşanmaktadır (Atılğan, Özel ve Çakmak, 2014). FRBR ve FRAD ilkeleri ile

kataloglamacılara çeşitli sorumluluklar yüklenmekte ve oldukça detaylı girişler yapılması gerekmektedir (Tonta, 2005). Bu süreç; zaman alıcı, uğraştırıcı ve olumlu sonuçlar alınmasının uzun sürdüğü bir süreçtir. Kataloglamacılar kendilerini sürekli geliştirmeli, teknolojik yeniliklere ayak uydurmalı, gerekli kurum/kuruluşlarla iş birliği içinde olmalı, bilgi kaynakları arasında gerekli bağlantıları kurabilmesi için ilgi alanında uzmanlaşmaya çalışmalıdır. Sürekli değişen ve gelişen bir sistem söz konusu olduğundan, kurum içi ve kurumlar arası personel eğitimleri oldukça önemlidir. Yapılan mesleki toplantılara katılım, konuyla ilgili yayınların takibi, kişisel çalışmalar, derneklere ve bağlantılı blog, web sitesi, vb. üyelikler sürekli eğitimin sağlanabilmesi için son derece önemlidir (Özel, 2007). Geçiş sürecinde yaşanan olumsuzluklara değinmek gerekirse;

-Türkiye’de bu standartları uygulayan çok fazla kurum ya da kütüphanenin bulunmaması / yaygın olmaması

-Tek biçimlilik sağlanabilmesi için otorite sayılabilecek bir kurum ya da kapsamlı bir çalışmanın eksikliği

-Türkçe’ye çevirilerin yetersiz olması

-Farklı türde bilgi kaynaklarının farklı değerlendirmeler gerektirmesi, bu konudaki çalışmaların yaygın olmaması

-RDA standartları belirli olmasına rağmen kurumların yine kendi uygulamalarının bulunması

-Katalog kaydının oluşturulmasının eskiye oranla fazla zaman alması, daha detaylı girişler istenmesi

-Çoğu personelin yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaması

-Konunun halen lisans eğitiminde ayrıntılı bir şekilde işlenmemesi (Atılğan, 1999, 2004)

-Bu alanda sürekli kendini geliştirme sorumluluğu

-Bilgi kaynakları arasındaki bağlantıların ortaya çıkarılması sürecinin yoğun bir çalışma gerektirmesi

-RDA kullanımının bazı mecralarca gerekli görülmemesi ya da önemsenmemesi

-Kurum ya da kütüphane yönetimlerinin yapılan çalışmalara destek vermemesi, yapılan katalog sayısına odaklanması

OLUMLU TARAFLARI NELER?

RDA’ya geçiş süreci sonrasında gözlemlenen olumlu gelişmelere baktığımızda;

-Kullanıcılardan ve meslektaşlardan alınan olumlu geri bildirimler

-Bilgi kaynaklarına ilişkili terimler ve kelimelerle tek bir form altında erişim sağlanabilmesi

-Her türlü bilgi kaynağının tanımlanarak ayrıntılı bir şekilde kataloglanabilmesi

-Katalog kayıtlarının ve rafların düzenlenmesi ile referans kütüphanecilerinin işlerinin kolaylaşması

-Çalışmaların dünya standartları doğrultusunda sürdürülebilir olması

-Mesleki gelişimin sağlanması

HEDEFLER?

Tüm bu çalışmalar sonucunda elde edilen çıktılar kataloglama konusundaki hedeflerin belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi sürecinde de yardımcı olmuştur. Bu hedefler;

-Konuyla ilgili yenilik ve gelişmelerin takip edilerek politikanın sürekli güncellenmesi

-Var olan tüm bilgi kaynaklarının RDA standartlarına uygun olarak kataloglanması, gerekli güncellemelerin yapılması

-Otorite listelerinin (Türkçe-İngilizce) düzenlenmesi, daha kapsamlı hale getirilmesi ve bu konuda yapılan diğer çalışmalara katkı sağlanması

-Katalog kayıtlarının dünya Webinde görünür hale getirilmesi

-Bu konuda Türkiye’de yapılan çalışmalara mümkün olduğunca katkı sağlanması

-Ulusal ve uluslararası çevrede referans kütüphane olunması

SONUÇ

Mart 2016 tarihinde oluşturulan politika ile kataloglama işlemleri daha düzenli ve standartlara uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu tarihten itibaren düzenli olarak uygulamalar ve yenilemeler yapılmıştır. Kasım 2016 tarihinde ise yapılan araştırmalar ve alınan eğitimler doğrultusunda RDA’ya uyumlu bir kataloglama politikasına dönüştürülmüştür. İlgili personel için düzenlenen hizmet içi eğitim ile gerekli bilgi ve motivasyon sağlanmaya çalışılmıştır. Kullanılan otomasyon sistemine gerekli alanlar ve şablonlar eklenmiştir. RDA standartlarına uygun kataloglama yapılmaya başlanmasının ardından öncesinde duyulan endişe, yapılan uygulama sayısı ve farklı türde bilgi kaynağı girişi arttıkça yerini öğrenmeye ve bu konuda ilerlemeye bırakmıştır. Kadriye Zaim Kütüphanesi’nin Türkiye’de bu konuda çalışma yapan sayılı kurum arasında bulunması ve ilerleyen zamanlarda ön görüldüğü üzere diğer kurumlarla iş birliği içinde yapılacak çalışmalara katkı sağlayacak olması umut vericidir.

Kaynakça:

Atılgan, D. (1999). Türkiye’de kütüphanecilik eğitimi ve yeni bin yılda hedefler. Ö. Bayram ve diğerleri (Yay. Haz.), Bilginin Serüveni Dünü, Bugünü, Yarını... (ss. 144-163). Ankara : Türk Kütüphaneciler Derneği.

Atılgan, D. (2004). Kataloglama eğitimindeki yenilikler ve Türkiye’deki durum. S. Arslantekin ve F. Özdemirci (Yay. Haz.), Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu bildiriler, 21-24 Ekim 2004, Ankara (ss. 211-

221). Erişim adresi: <http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/kutuphaneciligin-destani-uluslararası-sempozyumu-ankara-2004/>

Atılđan, D. (2007). Türkiye’de kataloglamanın dünü, bugünü, geleceğe dönük beklentiler. H. Dilek-Kayaođlu (Yay. Haz.), Prof. Dr. Meral Alpay’a Armađan (ss. 25-31). İstanbul.

Atılđan, D., Özel, N., Çakmak, T. (2014). Awareness, perceptions and expectations of academic librarians in Turkey about resource description and access (RDA). *Cataloging and Classification Quarterly* 52 (6-7). (ss.660-676). doi:10.1080/01639374.2014.945023

Duong, T. H., Nguyen, H. Q., ve Jo, G. S. (2017). Smart data: where the big data meets the semantics. *Computational Intelligence and Neuroscience*, Article ID 6925138, 2 pages. doi:10.1155/2017/6925138

Ohlhorst, F. (2013). *Big data analytics: turning big data into big money*. New Jersey, John Wiley & Sons.

Özel, N. (2007). Üniversite kütüphanelerinin kataloglama birimlerinde çalışan kütüphanecilerin eğitim gereksinimleri üzerine bir araştırma (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/yayinlar/dosyalar/98.pdf>

Tonta, Y. (2005). Bibliyografik kayıtlar için işlevsel gerekler (FRBR) kavramsal modeli. M. E. Küçük (Yay. haz.), Prof. Dr. Nilüfer Tuncer’e Armađan (ss278-290). Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/Tonta-frbr-son.pdf>